

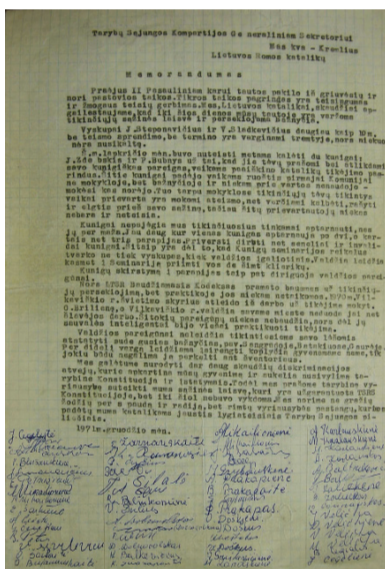

VIRGILIJUS JAUGELIS

1948 09 09–1980 02 17

*Tai buvo nepaprastas jaunuolis ir kunigas,
<...> kuris mokėjo nugalėti bet kokią baimę,
bet niekuomet nesileido į jokių sąžinės kompromisus.*

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

1971 m. gruodžio mėn. Lietuvos Romos katalikų memorandumo SSRS komunistų partijos generaliniam sekretoriui faksimilė. Iš arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus archyvo

Kun. V. Jaugelio laidotuvės. 1980 m. vasario 21 d. Iš Genocido aukų muziejaus rinkinių

Kun. V. Jaugeliui atminti skirtas savilaidinis atvirukas. Iš Genocido aukų muziejaus rinkinių

Kun. V. Jaugelio kapo paminklinė lenta Kybartų bažnyčios varpinės bokšto sienoje

Virgilijus Jaugelis gimė 1948 m. rugsėjo 9 d. Kaune. Augo vargingoje, pamaldžioje šeimoje. Tėvas Vincas kalėjo sovietų lageryje. Baigęs vidurinę mokyklą V. Jaugelis kelerius metus iš eilės bandė stoti į kunigų seminariją, tačiau nesėkmingai – „pasirūpinus“ KGB vis gaudavo neigiamą seminarijos rektoriaus atsakymą su siūlymu bandyti laimę kitamet. Todėl dirbo kroviku, vairuotoju įvairiose Kauno įmonėse, tuo pačiu metu lankė slaptus religinius susibūrimus. 1971 m. su pirmąja grupele pradėjo studijas pagrindinėje kunigų seminarijoje.

Įsitraukęs į sąjūdį už tikinčiųjų ir Bažnyčios teises, 1971 m. gruodžio mėnesį aktyviai rinko parašus po Lietuvos Romos katalikų memorandumu SSRS komunistų partijos generaliniam sekretoriui. Šis dokumentas sukėlė platų atgarsį užsienyje, nes buvo surinkta daugiau kaip 17 tūkst. parašų. Milicija V. Jaugelį sulaikė ir atėmė tris memorandumo egzempliorius su 127 parašais. Nepaisydamas to, ir toliau aktyviai rinko parašus, platino pagrindinę spaudą, maldaknyges. Jaunatviškas neatsargumas lėmė, jog jo veikla greit tapo žinoma KGB organams. Per pirmą plačią akciją prieš „LKB kronikos“ leidėjus įkliuvo ir V. Jaugelis. 1973 m. lapkričio 19 d. jo bute Kaune buvo padaryta krata, be religinio turinio knygų, rasta ir paimta „LKB kronikos“ vaškuotės. Dėl konfiskuotų knygų V. Jaugelis parašė protestą LSSR prokurorui, apeliuodamas į sąžinės, žodžio ir spaudos laisvę. 1974 m. sausio 18 d. tardomas jis atsisakė kalbėti teigdamas, kad pas jį padaryta krata buvo neteisėta, nes SSRS konstitucija garantuojanti spaudos laisvę. 1974 m. balandžio 9 d. V. Jaugelis buvo suimtas.

Pirmosios „LKB kronikos“ platintojų baudžiamosios bylos tyrimo metu KGB tardytojai nustatė ir V. Jaugeliui inkriminavo, jog jis kartu su Jonu Stašaičiu rotatoriumi padaugino ir išplatino 6-ąjį „LKB kronikos“ numerį bei buvo vienas iš aktyviausių parašų rinkėjų po Lietuvos tikinčiųjų memorandumu. LSSR Aukščiausiasis teismas 1974 m. gruodžio mėnesį jį nuteisė 2 metams laisvės atėmimo. Baigiamojoje kalboje V. Jaugelis kaltu neprisipažino ir dar kartą kaltino sovietų valdžią dėl tikinčiųjų persekiojimo.

Bausmę atliko Pravieniškių bendrojo režimo kolonijoje kartu su kriminaliniais nusikaltėliais, kurie 1975 m. vasario mėnesį žiauriai jį sumušė, dėl ko buvo paguldytas į Lukiškių kalėjimo ligoninę. Ten jam, gydomam nuo sumušimų, buvo nustatytas III stadijos žarnyno vėžys. Dėl sveikatos būklės 1975 m. gegužės mėnesį buvo iš įkalinimo paleistas, ir jau birželio mėnesį jam atlikta operacija.

Sveikatai kiek pasitaisius, dirbo zakristijonu Kybartų bažnyčioje, talkininkavo kun. Sigitui Tamkevičiui ir toliau rengėsi kunigybei. Nepasitraukė ir iš kovos už žmogaus teises. Bandydamas patekti į teismo salę žymaus Rusijos disidentu Sergejaus Kovaliovo proceso metu (1975 m. gruodžio 9–12 d.) buvo sulaikytas 15 parų, areštinėje vėl smarkiai sumuštas. 1976 m. birželio 24 d. LSSR prokurorui parašė skundą, kuriame protestavo dėl neteisėto sulaikymo ir kratos Raseiniuose, taip pat reikalavo grąžinti atimtą Antano Maceinos knygą „Krikščionis pasaulyje“. Sovietų valdžios organai nereagavo, todėl po metų dėl to paties fakto parašė pareiškimą JTO Žmogaus teisių komitetui. 1979 m. rugpjūčio mėnesį pasirašė kreipimąsi į Atlanto chartiją pasirašiusių šalių vyriausybes ir JT generalinį sekretorių, vėliau pavadintą „45-ųjų pabaltijiečių memorandumu“. Jame buvo smerkiamas Ribentropo–Molotovo paktas ir raginama pripažinti okupuotų Baltijos kraštų teisę į laisvę ir nepriklausomybę.

Nujausdamas, kad jo gyvenimas bus trumpas, V. Jaugelis sakė: „Man reikia skubėti“. Iš rankų nepaleisdamas knygos uoliai studijavo teologiją, neapleido maldų. Galiausiai 1978 m. pagrindyje buvo išventintas į kunigus, tais pačiais metais įstojo ir į Marijonų kongregaciją. Ligos kamuojamas šv. Mišias aukodavo savo kambarėlyje senojoje Kybartų klebonijoje. Net sirgdamas pasižymėjo nepaprastu kantrumu, jį aplankantiems sugebėdavo šypsotis ir niekada nesiskųsti savo kančia.

Mirė 1980 m. vasario 17 d. Palaidotas Kybartuose, bažnyčios varpinės bokšte, nes sovietų valdžia nebūtų sutikusi leisti jį laidoti šventoriuje. Jau po mirties jo buvusiam bute saugumo darbuotojai padarė dar vieną krata, kurios metu rado ir paėmė po kelis „LKB kronikos“ ir pagrindinio leidinio „Tiesos keliu“ numerius, s. Nijolės Sadūnaitės laiškus iš tremties, keletą religinio turinio knygų.

Lietuvos Respublikos Prezidento 1999 m. vasario 1 d. dekretu Virgilijus Jaugelis po mirties apdovanotas 4-ojo laipsnio Vyčio Kryžiaus ordinu (dabar – Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžius). 2000 m. pripažintas kankiniu.